

Ammatillisen koulutuksen kokeilulaki

Pykälät ja perustelut

PYKÄLÄ	PERUSTELUT
<p>1. Lain tarkoitus.</p> <p>Tämän lain tarkoituksena on toteuttaa määräaikainen kokeilu ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksesta. Kokeilun tarkoituksena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksella voidaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta.</p>	<p>Pykälän mukaan lain tarkoituksena olisi toteuttaa kokeilu ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksesta ajalla 1.1.2025 – 31.12.2033.</p> <p>Kokeilun tavoitteena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen nykyistä monipuolisemmalla toiminnanohjauksella voitaisiin vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta.</p>
<p>2. Suhde muuhun lainsäädäntöön.</p> <p>Kokeiluun sovelletaan, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) sekä sen nojalla annetuissa asetuksissa ja määräyksissä säädetään ja määrätään.</p> <p>Kokeiluun ei kuitenkaan sovelleta, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:ssä säädetään järjestämisluvasta, 23 §:ssä säädetään määrättävistä tutkinnoista ja koulutuksesta, 24 §:ssä säädetään opetus- ja tutkintokielestä, 25 §:ssä säädetään toiminta-alueesta, 27 §:ssä säädetään järjestämisluvassa määrättävistä muista oikeuksista, velvollisuuksista, ehdoista ja tehtävistä, 28:ssä säädetään järjestämisluvassa myöntämisedellytyksistä ja 29 §:ssä säädetään järjestämisluvasta ja peruuttamisesta.</p>	<p>Kokeiluun sovellettaisiin lakia ammatillisesta koulutuksesta tietyn poikkeuksin. Poikkeukset koskisivat 3 lukua, jossa säädetään tutkintojen ja koulutuksen järjestämisestä. Kokeilussa poikettaisiin lain 22 §:ssä säädetystä järjestämisluvasta, 23 §:ssä säädetystä määrättävistä tutkinnoista ja koulutuksesta, 24 §:ssä säädetystä opetus- ja tutkintokielestä, 25 §:ssä säädetystä toiminta-alueesta, 27 §:ssä säädetystä järjestämisluvassa määrättävistä muista oikeuksista, velvollisuuksista, ehdoista ja tehtävistä, 28:ssä säädetystä järjestämisluvassa myöntämisedellytyksistä ja 29 §:ssä säädetystä järjestämisluvasta ja peruuttamisesta.</p> <p>Tarkoituksena on, että kokeilulupa korvaisi kokeilun ajaksi koulutuksen järjestäjän 22 §:n tarkoittaman ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvassa määrättävistä muista oikeuksista, velvollisuuksista, ehdoista ja tehtävistä, 28:ssä säädetystä järjestämisluvassa myöntämisedellytyksistä ja 29 §:ssä säädetystä järjestämisluvasta ja peruuttamisesta.</p>

	<p>Kokeilussa mukana oleviin koulutuksen järjestäjiin sovellettaisiin kuitenkin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 26 §:ää koskien opiskelijavuosia. Kokeiluluvassa olisi opiskelijavuosikatto koskien niitä opiskelijoita, jotka eivät ole oppivelvollisuuslain 16 §:n tarkoittamassa maksuttomassa koulutuksessa. Lisäksi kokeilussa mukana olevia koulutuksen järjestäjiä koskisi ehdotettu uusi 27 a §, jonka mukaan järjestämisluvassa voidaan määrätä huoltovarmuuteen liittyvistä tai muista välttämättömistä syistä koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta järjestää koulutusta tutkinto- ja osaamisalakohtaisesti.</p>
<p>3. Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta annettava järjestämislupa.</p> <p>Ammatillisen koulutuksen kokeilusta annettavan järjestämisluvan (kokeilulupa) myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö koulutuksen järjestäjän hakemuksesta. Kokeilulupa myönnetään määräaikaisesti korkeintaan tämän lain voimassaolon ajaksi. Kokeilulupa korvaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:n mukaisen tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan kokeilun ajaksi. Kokeilulupaa koskeva päätös on maksuton.</p> <p>Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä on oikeus järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuja tutkintoja sekä mainitun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua oppisopimuskoulutusta. Koulutusta voidaan järjestää myös työvoimakoulutuksena.</p> <p>Seuraavia koulutuksia saavat järjestää ne kokeiluluvan saaneet koulutuksen järjestäjät, joilla tämän lain voimaan tullessa on ollut oikeus järjestää kyseistä koulutusta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettua työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus; 2) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitettu vaativaa erityisopetus/erityinen tuki; 3) sisäoppilaitosmuotoinen ammatillinen koulutus; ja 	<p>Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tässä laissa säädetyn ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksen kokeiluun osallistuminen edellyttäisi ammatillisen koulutuksen kokeilusta annettavaa järjestämislupaa eli kokeilulupaa. Kokeiluluvan myöntäisi hakemuksesta opetus- ja kulttuuriministeriö enintään kokeilulain voimassaolon ajaksi. Koulutuksen järjestäjä, jolle kokeilulupa myönnettäisiin, sitoutuisi kokeiluun vähintään neljän vuoden mittaisen strategiakauden ajaksi. Kokeilulupa korvaisi koulutuksen järjestäjän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:n mukaisen tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan kokeilun ajaksi. Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupaa ei kuitenkaan kokeilun ajalle peruutettaisi, vaan se olisi kokeilun aikana ns. jäädytettyinä. Opetus- ja kulttuuriministeriö tekisi maksutta kokeilulupaa koskevan myönteisen tai kielteisen päätöksen.</p> <p>Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan kokeilussa mukana olevat koulutuksen järjestäjät saisivat laajan tutkintojen järjestämisoikeuden. Kokeiluluvan saaneet koulutuksen järjestäjät voisivat järjestää kaikkia tutkintorakenteen mukaisia tutkintoja sekä niin sanottua laajennettua oppisopimuskoulutusta. Nykytilaa vastaavasti laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävällä koulutuksen järjestäjä voisi vastata työ- ja elinkeinoelämän ja opiskelijan osaamistarpeisiin koulutuksen hankinnan kautta myös tämän lain 5 §:n nojalla mahdollisesti kokeiluluvassa rajoitettujen tutkintojen ja osaamisalojen osalta.</p>

<p>tutkintokieli. Jos koulutuksen järjestäjällä on tämän lain voimaan tullessa ollut useampi opetus- ja tutkintokieli, määrätään ne koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokieliiksi.</p> <p>Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään koulutuksen järjestäjän tutkintokieli voi olla myös englanti.</p>	<p>Voimassa olevan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan tutkinnon voi suorittaa järjestämisluvassa määrätyllä tutkintokielellä tai -kielillä, ja koulutuksen järjestäjän tutkintokieliä ovat järjestämisluvassa määrätyt opetuskielet sekä järjestämisluvassa erikseen tutkinnoittain määrätyt muut kielet. Toisin kuin ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ehdotetussa säännöksessä koulutuksen järjestäjän tutkintokieli olisi kokeilulupaan sisältyvissä tutkinnoissa aina myös englanti. Ehdotettu säännös mahdollistaisi koulutuksen järjestäjälle nykyistä joustavammin vastata työ- ja elinkeinoelämän muuttuviin osaamistarpeisiin myös tutkintokielellä englanti silloin, kun opiskelijan on tarkoituksenmukaista suorittaa tutkinto tutkintokielellä englanti. Monipuolisten työllistymisedellytysten, opiskelijoiden kieli- ja kulttuuriosaamisen ja kotoutumisen edistämiseksi koulutuksen järjestäjän tulisi edelleen huolehtia myös englannin kielellä tutkintonsa suorittavien opiskelijoiden riittävästä suomen ja/tai ruotsin kielen taidosta ja niiden vahvistamisesta osana englanninkielistä tutkintokoulutusta.</p>
<p>5. Rajoitukset kokeilulupaan</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää tutkinto- ja osaamisalakohteisesti tarpeellisista rajoituksista kokeilulupaan. Rajoituksista voidaan säätää, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kyseisen tutkinnon tai sen osaamisalan järjestämiskustannukset poikkeavat merkittävästi tutkintojen tai osaamisalojen keskimääräisistä järjestämiskustannuksista; 2) kyseiseen tutkintoon tai osaamisalaan liittyvää osaamista säännellään lailla tai asetuksella taikka sitä koskee Suomea velvoittava kansainvälinen sopimus; tai 3) tutkinnon tai osaamisalan laaja järjestämisoikeus heikentää olennaisesti niiden koulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä, jotka tämän lain voimaan tullessa järjestävät kyseistä koulutusta. 	<p>Pykälässä säädettäisiin niistä ehdoista, joilla opetus- ja kulttuuriministeriö voisi rajoittaa kokeilulupiin sisällytettäviä tutkintoja ja osaamisaloja ministeriön asetuksella. Kokeiluluvan myötä koulutuksen järjestäjä saisi nykyistä laajemman tutkintojen järjestämisoikeuden. On kuitenkin tiettyjä tutkintoja ja osaamisaloja, joiden järjestämistä on välttämätöntä rajoittaa.</p> <p>Pykälän toisen momentin ensimmäisessä kohdassa säädettäisiin menettelyistä erityisen kalliiden tutkintojen ja osaamisalojen osalta. Tällaisten keskimääräistä selvästi kalliimpien koulutusten järjestämisen vapauttaminen saattaisi siirtää merkittävästi koulutuksen rahoitusta tiettyihin koulutuksiin ja tietyille koulutuksen järjestäjille. Asiasta on säädettävä, jotta opetus- ja kulttuuriministeriöllä olisi mahdollisuus vaikuttaa ammatillisen koulutuksen rahoituksen kokonaisuuden suuntaamiseen. Näiden oikeuksien laajentamisella saattaisi olla myös vaikutusta joidenkin erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien toimintaan.</p>

Toisen momentin toisessa kohdassa säädettäisiin, että opetus- ja kulttuuriministeriö voisi asetuksella säätää tutkinto ja osaamisala kohtaisesti rajoituksia, jos kyseiseen tutkintoon tai osaamisalaan liittyvää osaamista säännellään lailla tai asetuksella taikka sitä koskee Suomea velvoittava kansainvälinen sopimus. Tällaisia olisivat esimerkiksi talotekniikan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kylmäasennuksen osaamisala tai energia-alan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen voimalaitostekniikan osaamisala. Energia-alan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen voimalaitostekniikan osaamisalaa koskee painelaitelaki (1144/2016) ja valtioneuvoston asetus painelaiteturvallisuudesta (1549/2016). Tutkintojen osaamisalan ammatillinen koulutus on painelaitelaissa määriteltyjen pätevyyskirjojen saamisen edellyttämää koulutusta. Talotekniikan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kylmäasennuksen osaamisalaa koskee ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja valtioneuvoston asetus fluorattuina kasvihuonekaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältävien laitteiden käsittelijän pätevyysvaatimuksista (766/2016). Tutkintojen osaamisalan ammatillinen koulutus on ympäristönsuojelulaissa määriteltyjen pätevyysvaatimusten saamisen edellyttämää koulutusta. Lisäksi mahdollistettaisiin koulutuksen rajaaminen niissä tilanteissa, joissa koulutuksen järjestämistä ohjaavat kansainväliset säädökset. Tällaisia ovat muun muassa kuljettajadirektiivillä rajatut tutkinnot.

Momentin kolmannessa kohdassa säädettäisiin opetus- ja kulttuuriministeriön mahdollisuudesta rajata sellaisten tutkintojen tai osaamisalojen järjestämisoikeutta, joiden nykyistä selvästi laajempi järjestäminen saattaisi vaikuttaa koulutuksen järjestäjäjärakenteeseen. Eräiden ammatillisen koulutuksen tutkintojen tarjonta on erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien vastuulla. Nämä koulutuksen järjestäjät ovat usein pitkälle erikoistuneita ja tutkintoa koskeva osaaminen on keskittynyttä. Mikäli toiminta avattaisiin laajasti myös muille koulutuksen järjestäjille, saattaisi se vähentää opiskelijamäärää tässä tarkoitetuilla erikoistuneilla koulutuksen järjestäjillä ja heikentää oleellisesti niiden toimintaedellytyksiä. Tällaisia tutkintoja ovat esimerkiksi musiikin ja liikunta-alan tutkinnot.

	<p>Joillakin alueilla on vakiintunut työnjako tiettyjen tutkintojen järjestämisestä, mistä seuraa, että jos tutkinnot avataan kaikille koulutuksen järjestäjille, voi se heikentää tiettyjen koulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä. Koulutuksen järjestäjien toiminnan edellytykset pyritään turvaamaan siten, että kokeilussa myönnettävillä uusilla oikeuksilla ei heikennetä näiden järjestäjien asemaa.</p>
<p>6. Toiminta-alue</p> <p>Koulutuksen järjestäjä vastaa ensisijaisesti toiminta-alueensa oppivelvollisten sekä muiden opiskelijoiden kouluttamisesta.</p> <p>Toiminta-alueeksi määrätään se alue, joka tämän lain voimaan tullessa on ollut koulutuksen järjestäjän järjestämisluvassa määrätty toiminta-alue. Koulutuksen järjestäjä voi edellä 3 §:ssä tarkoitetussa hakemuksessaan esittää muutoksia toiminta-alueeseensa koulutustarpeeseen liittyvästä perustellusta syystä.</p>	<p>Pykälän 1 momentissa ehdotetun mukaisesti toiminta-alue määrittäisi koulutuksen järjestäjän ensisijaisen toiminta-alueen. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että koulutuksen järjestäjä vastaisi luvassa määrätyn toiminta-alueensa oppivelvollisten ja muiden ryhmien kouluttamisesta, mutta ei välttämättä kantaisi yksin ko. vastuuta. Alueella voi olla muitakin järjestäjiä, jotka vastaavat koulutuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö laatisi neuvottelumenettelyyn toimintaympäristön kuvauksen ensisijaisen toiminta-alueen mukaisena..</p> <p>Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykytilaa vastaavasti toiminta-alueeksi tämän lain voimaan tullessa olevassa ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvassa määrätty toiminta-alue.</p>
<p>7. Kokeiluluvan myöntämisedellytykset.</p> <p>Kokeilulupaa voi hakea koulutuksen järjestäjä, jolla tämän lain voimaan tullessa on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:n tarkoittama tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa.</p> <p>Kokeilulupaa voi hakea myös kaksi tai useampi 1 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä yhdessä, jos koulutuksen järjestäjät ovat tehneet 1.1.202x mennessä aiesopimuksen toimintojen yhdistämisestä vuosien 202x-202x aikana. Kokeilulupa voidaan myöntää siitä päivä määrästä lukien, kun koulutuksen järjestäjien päätös yhdistymisestä on tullut lainvoimaiseksi.</p>	<p>Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kokeilulupaa voi hakea koulutuksen järjestäjä, jolla tämän lain voimaan tullessa 1.1.2025 olisi voimassa oleva ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa. Pykälän 2 momentissa lisäksi säädettäisiin, että kokeilulupaa voisi hakea kaksi tai useampi 1 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä yhdessä, jos kyseisillä koulutuksen järjestäjillä olisi aiesopimus toimintojen yhdistämisestä vuosien 20xx- 20xx aikana. Näissä tapauksissa hakijalla tulisi kokeilulupien hakuajan loppuun mennessä olla lainvoimainen päätös yhdistymisestä. Koulutuksen järjestäjä voi yhdistyä toisen tai toisten järjestäjien kanssa myös kokeilukauden aikana. Tuolloin menettelystä sovittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.</p>

8. Kokeiluun valittavat koulutuksen järjestäjät.

Kokeiluun valitaan enintään xx 4 §:ssä tarkoitettua koulutuksen järjestäjää. Opetus- ja kulttuuriministeriön on huolehdittava kokeiluun osallistuvia koulutuksen järjestäjiä valitessa, että:

- 1) kokeiluun osallistuvien kokonaisuus on alueellisesti kattava;
- 2) kokeiluun osallistujia on molemmilla kansalliskielillä;
- 3) kokeiluun osallistuvien kokonaisuus on valtakunnallisesti riittävä opiskelijavuosimäärältään;
- 4) kokeiluun osallistuvilla on riittävän monipuolinen tutkintotarjonta; ja
- 5) kokeiluun osallistuvien kokonaisuus on omistajapohjaltaan riittävän kattava.

Kokeiluun osallistuvalla koulutuksen järjestäjällä on oltava riittävät taloudelliset edellytykset tutkintojen ja koulutuksen järjestämiseksi.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan kokeiluun valittavien ammatillisen koulutuksen järjestäjien olisi katettava valtakunnallisesti riittävä määrä opiskelijoita, jotta kokeilun vaikuttavuutta voitaisiin kokeilun edetessä ja sen päätyttyä arvioida. Toisaalta tämän lain 11 §:ssä ehdotetun neuvottelumenettelyn toteuttaminen edellyttää, että strategiakauden neuvottelumenettelyssä olisi sellainen määrä koulutuksen järjestäjiä, että neuvottelumenettely olisi käytännössä mahdollista toteuttaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön olisi huolehdittava valitessaan koulutuksen järjestäjiä kokeiluun, että ehdotetun pykälän 1 momentin kohdissa 1-5 esitetyt asiat täytyisivät. Näin varmistettaisiin, että kokeiluun osallistuvat koulutuksen järjestäjät täyttisivät ehdotetun lain 1 §:n 2 momentissa asetetut tavoitteet. Kokeilun onnistuminen edellyttää, että kokeiluun valittavat koulutuksen järjestäjät muodostavat alueellisesti, opiskelijamääriltään, kansalliskieliltään, tutkintotarjonnaltaan ja omistajapohjaltaan riittävän monipuolisen järjestäjäverkon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin taloudellisista edellytyksistä, jotka kokeiluun valittavan koulutuksen järjestäjän tulisi täyttää voidakseen tulla valituksi kokeiluun. Ehdotetulla säännöksellä huolehdittaisiin siitä, että kokeiluun valittavalla koulutuksen järjestäjällä olisi tarvittava maksuvalmius sekä vakavaraisuus, jotta se kykenee tarjoamaan laadukasta koulutusta, kehittämään toimintaansa sekä tekemään toimintaedellytysten ylläpitämiseksi tarvittavia investointeja ja selviytymään yllättävistä kustannusvaikutuksista aiheuttavista muutostilanteista, kuten esimerkiksi kohtuullisista opiskelijamäärien vaihteluista.

Kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien valintaan liittyisi opetus- ja kulttuuriministeriön harkintaa. Harkinta ei kuitenkaan olisi täysin vapaata, vaan ehdotetun pykälän mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö huolehtisi kokeiluun koulutuksen järjestäjiä valitessaan sitä, että kokeilussa on mahdollista täyttää 1 §:n 2 momentissa todetut tavoitteet sekä huolehdittava tässä pykälässä mainitut asiat.

<p>9. Kokeiluun velvoittaminen.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voi velvoittaa koulutuksen järjestäjän osallistumaan tässä laissa tarkoitettuun kokeiluun, jos kokeiluun ei ole hakenut riittävästi 9 §:n edellytykset täyttäviä koulutuksen järjestäjiä. Koulutuksen järjestäjää on kuultava ennen tässä pykälässä tarkoitettua päätöksen tekemistä.</p>	<p>Toiminnan ohjauksen kokeilun tavoitteena olisi arvioida, voidaanko, ja missä määrin uudella menettelyllä kasvattaa ammatillisen koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Kokeilun tuloksellisuuden arvioinnin näkökulmasta on välttämätöntä, että kokeilussa on mukana riittävä määrä koulutuksen järjestäjiä, ja että järjestäjät ovat keskenään riittävän erilaisia. Tavoitteen saavuttamiseksi olisi opetus- ja kulttuuriministeriöllä oikeus velvoittaa ammatillisen koulutuksen järjestäjä mukaan kokeiluun siinä tapauksessa, että 8 §:ssä esitetyt kriteerit kokeiluun valittaville eivät riittävästi täyty. Päätös olisi valituskelppoinen hallintopäätös ja koulutuksen järjestäjää olisi kuultava ennen päätöksen tekemistä.</p>
<p>10. Kokeiluluvan muuttaminen ja peruuttaminen.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voi koulutuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa kokeilulupaa strategiakausien vaihtuessa. Kokeilulupaa voidaan hakemuksesta muuttaa myös kesken strategiakauden, jos koulutuksen järjestäjien yhdistymisen, jakautumisen tai muun vastaavan toiminnan uudelleenjärjestelyn taikka koulutuksen järjestäjän oikeushenkilöä koskevan muutoksen vuoksi</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voi ilman hakemusta muuttaa koulutuksen järjestäjän kokeilulupaa kesken strategiakauden, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jos ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 26 §:ssä tarkoitettujen opiskelijavuosien enimmäismäärää on tarpeen muuttaa; 2) tutkintoja tai koulutusta järjestetään olennaisesti vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä; tai 3) jos tutkintojen ja koulutuksen järjestämiseen liittyvät muut erityiset syyt sitä edellyttävät. 	<p>Kokeiluluvan muuttamisesta tai peruuttamisesta päättäisi opetus- ja kulttuuriministeriö. Kokeilulupaa muutettaisiin tai se peruutettaisiin pääsääntöisesti koulutuksen järjestäjän hakemuksesta. Kokeilulupaa muutettaisiin hakemuksesta strategiakausien vaihtuessa. Tällöin koulutuksen järjestäjä voi hakea mitä tahansa muutoksia kokeilulupaansa. Poikkeuksellisesti kokeilulupaa voitaisiin muuttaa hakemuksesta myös kesken strategiakauden, jos koulutuksen järjestäjät yhdistäisivät toimintansa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi koulutuksen järjestäjien fuusioituminen kesken strategiakauden. Silloin kun kokeilulupa haetaan muutosta, olisi päätös valtion maksuperustelain nojalla maksullinen.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi kuitenkin eräissä tilanteissa muuttaa kokeilulupaa myös kesken strategiakauden viranomaisaloitteisesti. Osa näistä tilanteista olisi ulkoisista tekijöistä johtuvia ja osa koulutuksen järjestäjän omasta toiminnasta johtuvia. Pykälän 2 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan kokeilulupa voitaisiin muuttaa myös hakemuksetta silloin, jos kokeiluluvan opiskelijavuosien enimmäismäärää on tarpeen muuttaa esimerkiksi koulutustarjonnan kohdentamiseksi ja ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuden edistämiseksi. Opiskelijavuosien enimmäismäärää olisi mahdollista muuttaa myös, jos julkisen talouden sopeuttamisesta johtuva ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentäminen voi johtaa tilanteeseen, jossa koulutuksen järjestäjän edellytykset laadukkaaseen koulutuksen järjestämiseen heikkenevät.</p>

<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa kokeiluluvan, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koulutuksen järjestäjä ei enää järjestä tutkintoja tai koulutusta; 2) tutkintoja tai koulutusta järjestetään olennaisesti vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä; tai 3) jos koulutuksen järjestäjä hakee kokeiluluvan peruuttamista ensimmäisen strategiakauden päättyessä. <p>Jos kokeilulupa perutaan, jatkaa koulutuksen järjestäjä toimintaansa 1.1.2025 voimassa olleen järjestämislupansa mukaisesti.</p>	<p>Kokeilulupia voi tällöin olla tarpeen muuttaa erityisesti opiskelijavuosien enimmäismäärää koskevan määräyksen osalta, jotta koulutuksen järjestämisen riittävä rahoitustaso voitaisiin turvata. Samoin kokeilulupaa voitaisiin muuttaa, jos tutkintoja tai koulutusta järjestetään olennaisesti vastoin tätä lakia tai ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja näiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että järjestäjän edellytykset järjestää esimerkiksi tiettyjä tutkintoja, tutkintokoulutusta tai muuta luvan mukaista koulutusta olisivat merkittävästi alentuneet. Tilanne voisi syntyä myös silloin, jos koulutuksen järjestäjä ei tutkinnon tai koulutuksen järjestämisessä noudattaisi Opetushallituksen määräämiä tutkinnon tai koulutuksen perusteita taikka jos sen tilat tai henkilöstön kelpoisuus eivät enää täyttäisi määrätyn tutkinnon tai tutkintokoulutuksen laadukkaan toteuttamisen edellytyksiä.</p> <p>Pykälän 3 momentissa säädetyissä tilanteissa opetus- ja kulttuuriministeriö voisi peruuttaa kokeiluluvan. Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi ilman hakemusta peruuttaa kokeiluluvan, jos kokeiluluvassa määrättyjä tutkintoja tai koulutusta ei enää järjestetä. Samoin kokeilulupa voitaisiin peruuttaa, jos tutkintoja tai koulutusta järjestetään olennaisesti vastoin tätä lakia tai ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja näiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että järjestäjän edellytykset järjestää esimerkiksi tiettyjä tutkintoja, tutkintokoulutusta tai muuta luvan mukaista koulutusta olisivat merkittävästi alentuneet. Jos koulutuksen järjestäjää hakee kokeiluluvan peruuttamista ensimmäisen strategiakauden päättyessä, voisi ministeriö tarvittaessa peruuttaa kokeiluluvan.</p>
<p>11. Neuvottelumenettely.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö ja koulutuksen järjestäjä sopivat neljän vuoden mittaiseksi strategiakaudeksi kerrallaan koulutuksen järjestäjän toiminnalle asetettavista tutkintojen, työllistymisen ja jatko-opintojen kannalta keskeisistä määrällisistä ja laadullisista tavoitteista sekä niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista</p>	<p>Pykälässä säädettäisiin neuvottelumenettelystä, joka olisi uusi menettely ammatillisen koulutuksen ohjauksessa. Menettelyllä luotaisiin malli, jossa sovitettaisiin yhteen kansalliset, ammatillista koulutusta koskevat tavoitteet ja koulutuksen järjestäjän oman toiminnan kehittämistä koskevat tavoitteet. Neuvottelumenettely mahdollistaisi uudenlaisia keinoja edistää ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua. (Vaikuttavuudella tarkoitetaan työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä. Laadulla tarkoitetaan sen varmistamista, että opiskelija saavuttaa asetetut</p>

strategiakauden aikana. Lisäksi voidaan sopia koulutuksen järjestäjän muista kehittämistoimista ja -tehtävistä. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin neuvottelumenettelyä, sopimuksen sisällöstä ja arvioinnista sekä sopimusta varten kuultavista tahoista.

osaamistavoitteet.) Voimassa olevan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan keskeisiä ohjauskeinoja ovat rahoitusohjaus, järjestämislupaohjaus, normiohjaus ja informaatio-ohjaus. Olemassa olevat ohjauskeinot ovat kokemusten ja tulosten perusteella osoittautuneet riittämättömiksi. Neuvottelumenettely tarkoittaisi yhteisen tilannekuvan luomista opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuksen järjestäjän kesken sekä tilannekuvan pohjalta sovittavista järjestäjäkohtaisista ratkaisuisista päättämistä. Sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista myös seurattaisiin. Menettely vahvistaisi vuoropuhelua koulutuksen järjestäjän ja opetus- ja kulttuuriministeriön välillä. Tavoitteena olisi myös koulutuksen järjestäjän strategisen työn tukeminen kansallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden puitteissa.

Neuvottelumenettelyssä opetus- ja kulttuuriministeriö ja koulutuksen järjestäjä sopisivat tavoitteista ja toimenpiteistä neljän vuoden mittaiseksi strategiakaudeksi kerrallaan. Strategiakauden tulisi olla riittävän pitkä, jotta esimerkiksi mahdollisesti tavoiteltavia muutoksia nykytilaan olisi mahdollista toimeenpanna ja tuloksia seurata.

Strategiakauden neuvottelumenettelyä varten opetus- ja kulttuuriministeriö tuottaisi koulutuksen järjestäjille kansalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet, jotka perustuisivat muun muassa hallitusohjelmaan ja kansallisiin koulutuspoliittisiin linjauksiin. Kansallisista ammatillisen koulutuksen tavoitteista käytäisiin niiden valmisteluvaiheessa keskustelua opetus- ja kulttuuriministeriön ja keskeisten sidosryhmien, kuten esimerkiksi Suomen Kuntaliiton, välillä. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuottaisi koulutuksen järjestäjille yhteisen aineiston liittyen ammatillisen koulutuksen kansallisiin tavoitteisiin (ja huoltovarmuuteen) ennen neuvottelumenettelyn alkamista. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö tuottaisi neuvotteluja varten tilannekuvan koulutuksen järjestäjän toimintaympäristöstä ja sen ennakoidusta kehityksestä koskien esimerkiksi väestömuutosta tai työelämän tarpeita. Olemassa olevien tietojärjestelmien pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö tuottaisi aineistoa myös koulutuksen järjestäjän keskeisistä toiminnallisista ja taloudellisista indikaattoreista. Näitä olisivat esimerkiksi taloudellinen

tilanne, suoritettut tutkinnot, tutkinnon osat ja työllistyminen tai jatko-opintoihin siirtyminen.

Koulutuksen järjestäjä tuottaisi neuvotteluja varten analyysin omasta toiminnastaan ja omista strategisista tavoitteistaan ensisijaisella toiminta-alueellaan. Koulutuksen järjestäjä laatisi opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman tilannekuvan ja kansallisten tavoitteiden pohjalta ehdotuksen opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuksen järjestäjän väliseksi sopimukseksi seuraavalle neljän vuoden strategiakaudelle. Koulutuksen järjestäjä ehdottaisi kansallisesta tietovarannosta indikaattoreita, tavoitteita ja toimenpiteitä. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytymistä koskevat indikaattorit olisivat seurannassa aina. Koulutuksen järjestäjä laatisi ehdotuksen toiminnan vaikuttavuutta ja laatua koskeviksi tavoitteiksi. Vaikuttavuuden osalta ehdotuksessa tulisi ottaa kantaa ainakin työllistymisen edistämiseen sekä jatko-opintoihin siirtymiseen (vaikuttavuustavoitteet). Ehdotuksessa tulisi esittää tavoitteet myös laadun varmistamiseksi ja laadun parantamiseksi (toiminnalliset tavoitteet). Tavoitteet esitettäisiin pääsääntöisesti koskien kehityksen suuntaa. Tavoitteet tulisi mahdollisuuksien mukaan esittää myös alakohtaisesti ja tarvittaessa tutkinnoittain. Järjestäjän aloitteesta tavoitteet voitaisiin asettaa myös numeerisesti. Järjestäjä esittäisi tavoitteet myös tukintojen ja tutkinnon osien määrän suunnasta. Koulutuksen järjestäjän aloitteesta sopimukseen voitaisiin kirjata myös tavoitteita järjestäjän omiksi rakenteellisiksi tai organisatorisiksi toimiksi. Tällaisia voivat olla myös järjestäjän toimenpiteet työelämän kehittämiseksi ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi. Muuta palvelukykyä koskien tavoitteita voivat olla esimerkiksi oppivelvollisia ja työkäisiä koskeva palvelukyky, alueen väestömuutokseen reagoiminen ja alakohtainen tarjonta sekä järjestäjäjärakenteen kehittäminen. Toimintaympäristöä koskevassa keskustelussa käytäisiin läpi myös järjestäjän kyky palvella TE-palvelualueita.

Strategisten tavoitteiden lisäksi sopimuksessa sovittaisiin toimenpiteistä, joilla järjestäjä etenisi asetettujen tavoitteiden suuntaisesti. Toimenpiteet voisivat liittyä esimerkiksi koulutustarjonnan suuntaamiseen,

laatukysymyksiin, toimintaprosesseihin tai muihin seikkoihin, jotka edesauttaisivat tavoitteisiin pääsemistä. Sopimukseen kirjattaisiin järjestäjäkohtaiset tavoiteltavat muutokset strategiakaudelle ja niitä koskevat toimenpiteet. Vaikuttavuustavoitteiden osalta sopimus voisi sisältää yleisiä tavoitteita toimien suunnasta.

Lisäksi käytäisiin koulutuksen järjestäjän osalta läpi määrällisiä indikaattoreita ja asetettaisiin niille tavoitetaso. Tavoitteita asetettaisiin ainakin esimerkiksi tutkintojen, tutkinnon osien, työllistymisen ja jatko-opintojen osalta. Toiminnalliset tavoitteet kuvaisivat koulutuksen laatua ja niissä kirjattaisiin tavoitetaso ainakin opetuksen ja ohjauksen määrälle ja osaamisen osoittamisen menettelyille (arviointiympäristö). Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi esittää järjestäjälle koulutusmäärien lisäämistä joillain alalla tai joissain tutkinnoissa järjestäjän opiskelijavuosien enimmäismäärän puitteissa.

Koulutuksen järjestäjän ehdotus sisältäisi myös ehdotuksen järjestämisluvan opiskelijavuosien enimmäismäärästä ja strategiakaudelle osoitettavasta, tavoitteiden toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen tarkoitetusta harkinnanvaraisesta määrärahasta. Järjestäjän ehdotus tavoitteineen ja toimenpiteineen tulisi laatia yhteistyössä järjestäjän ensisijaisen toiminta-alueen keskeisten yhteistyötahojen kanssa. Näitä yhteistyötahoja olisivat esimerkiksi TE-palvelualueet, työ- ja elinkeinoelämä ja muut alueen koulutuksen järjestäjät sekä korkeakoulut. Opetus- ja kulttuuriministeriö laatisi koulutuksen järjestäjän ehdotuksen jälkeen neuvotteluihin ehdotuksen koulutuksen järjestäjäkohtaisen sopimuksen tavoitteista, teemoista, sisällöistä ja toimenpiteistä perustuen kansallisiin koulutuspoliittisiin tavoitteisiin ja koulutuksen järjestäjän toimintaympäristön kehitykseen.

Koulutuksen järjestäjä ja opetus- ja kulttuuriministeriö laatisivat sopimuksen koulutuksen järjestäjän strategisista valinnoista, niihin liittyvistä tukitoimista sekä niihin liittyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Tavoitteet muodostettaisiin yhtäältä koulutuksen järjestäjän alueelta nousevien ja toisaalta valtakunnallisten osaamistarpeiden ja

	<p>koulutuspoliittisten linjausten pohjalta. Strategiset tavoitteet olisivat vaikuttavuustavoitteita ja toiminnallisia tavoitteita sekä muuta palvelukykyä koskevia tavoitteita. Lisäksi todettaisiin tilannekuva koulutuksen järjestäjän taloudellisesta kantokyvystä. Mahdollisia tavoitteita asetettaisiin myös huoltovarmuuden kannalta kriittisten osaamisten edellyttämän koulutuksen osalta.</p> <p>Neuvottelumenettelyssä valmisteltaisiin ja sovittaisiin sopimus koulutuksen järjestäjän ja opetus- ja kulttuuriministeriön välillä. Koulutuksen järjestäjän puolesta sopimuksen voisi hyväksyä toiminnasta vastaava johtaja, jolla on organisaation nimenkirjoitusoikeus.</p>
<p>12. Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös strategiakauden tavoitteista</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää yksittäisen koulutuksen järjestäjän 12 §:ssä tarkoitetuista määrällisistä ja laadullisista tavoitteista, jos tavoitteita ei saada yhteensovitetuiksi ammatillista koulutusta koskevien kansallisten tavoitteiden kanssa ja muut kokeilun tarkoitukseen liittyvät erityiset syyt edellyttävät päätöksen tekemistä. Koulutuksen järjestäjää on kuultava ennen tässä pykälässä tarkoitettua päätöksen tekemistä.</p>	<p>Pykälässä säädettäisiin, että opetus- ja kulttuuriministeriö voisi tehdä yksipuolisen päätöksen koulutuksen järjestäjän määrällisiksi ja laadullisiksi tavoitteiksi, jos tavoitteita ei sopimusneuvotteluissa koulutuksen järjestäjän kanssa saataisi yhteensovitetuiksi ammatillista koulutusta koskevien kansallisten tavoitteiden kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös edellyttäisi, että olisi joitakin kokeilun tavoitteisiin liittyviä erityisiä syitä tehdä mainittu päätös. Tällaisia erityisiä syitä voisivat olla esimerkiksi.... Tässä pykälässä tarkoitettu päätös olisi valituskelpoinen hallintopäätös.</p>
<p>13. Harkinnanvaraisen rahoituksen osoittaminen strategiakauden tavoitteisiin</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö voi osoittaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 h §:ssä tarkoitettua harkinnanvaraista rahoitusta sopimuksessa sovittujen tavoitteiden aiheuttamien kustannusten kattamiseksi.</p>	<p>Pykälässä säädettäisiin harkinnanvaraisen rahoituksen osoittamisesta tässä laissa tarkoitetuille ammatillisen koulutuksen kokeiluluvan saaneille koulutuksenjärjestäjille. Harkinnanvaraista rahoitusta voitaisiin myöntää niissä tapauksissa, joissa koulutuksen järjestäjän ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisen sopimuksen toimeenpano aiheuttaisi koulutuksen järjestäjälle sellaisia kustannuksia, joita ei voisi kattaa laskennallisella perusrahoituksella vaarantamatta toiminnan saavutettavuutta tai laatua. Harkinnanvarainen rahoitus myönnettäisiin joko täysimääräisenä tai osittaisena aiheutuviin kustannuksiin nähden. Rahoitus myönnettäisiin muun valtionosuuden tapaan yleiskatteellisena rahoituksena.</p>

	<p>Jos sopimuksessa sovittujen toimien toteuttaminen ei aiheuttaisi koulutuksen järjestäjälle sopimuksessa ennakoituja kustannuksia, tai kustannukset olisivat ennakoituja vähäisemmät, opetus- ja kulttuuriministeriö voisi vähentää tarkoitukseen osoitetun harkinnanvaraisen rahoituksen määrää seuraavina vuosina sopimuskauden aikana.</p>
<p>14. Kokeilun seuranta ja arviointi.</p> <p>Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun tarkoituksen toteutumista selvitetään seuraamalla ja arvioimalla kokeilun toimeenpanoa, neuvottelumenettelyn toteutumista ja vaikuttavuutta. Kokeiluluvan saaneen koulutuksen järjestäjän on osallistuttava ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.</p> <p>Seurannan ja arvioinnin toteuttajalla on oikeus saada kokeiluluvan saaneilta koulutuksen järjestäjiltä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä seurannan arvioinnin suorittamiseksi välttämättömät tiedot.</p>	<p>Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun tarkoituksen toteutumista selvitetään kehittäväällä arvioinnilla, joka tukee kokeiluun valmistautumista, neuvottelumenettelyn toteutumista ja toimeenpanoa sekä arvioi lopullisia tuloksia. Kokeiluluvan saaneen koulutuksen järjestäjän olisi osallistuttava ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Kokeilun päättyessä arvioitaisiin pysyvien lainsäädäntömuutosten tarve ja toteuttamisvaihtoehdot. Kokeilua seuraava tutkimus pyrki todentamaan kokeilun tuloksia sekä toisaalta se pyrki myös tukemaan kokeilun toimeenpanoa.</p>
<p>15. Voimassaolo ja siirtymäsäännös</p> <p>Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2033.</p> <p>Muulla lainsäädännössä olevalla viittauksella ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:n mukaiseen järjestämislupaan tarkoitetaan tämän lain voimaan tulon jälkeen myös tämän lain nojalla myönnettyjä kokeilulupia.</p>	<p>Ensimmäisessä momentissa säädettäisiin, että lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015 ja olla määräaikaisesti voimassa 31.12.2033 saakka.</p> <p>Toisessa momentissa säädettäisiin, että kaikilla viittauksilla ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:n mukaisiin järjestämislupiin tarkoitettaisiin myös ehdotetun lain nojalla myönnettyjä kokeilulupia. Esimerkiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 33-36 §:ssä säädetään tilauskoulutuksesta sekä tutkintokoulutuksen järjestämisestä Euroopan talousalueen ulkopuolella. Tarkoitus on, että kokeilussa mukana oleva koulutuksen järjestäjä voisi järjestää kokeiluluvan mukaisia tutkintoja ja tutkinnon osia tilauskoulutuksena ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävänä tutkintokoulutuksena.</p>

Neuvottelumenettely

